మరలం కాదు మనుషులం

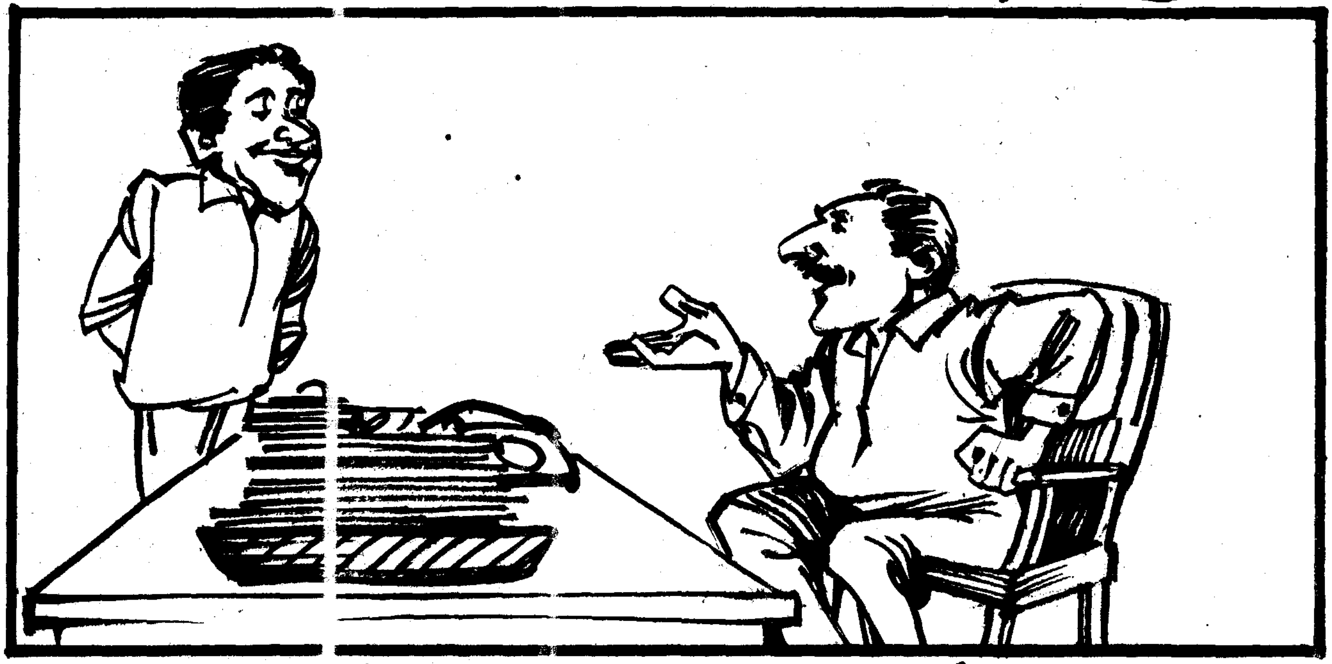

అవసరాల రామకృష్ణారావు

'అదే కట్టుకున్న పెళ్ళాం అయితే ఫాట్‌మని ఓ లెంపకాయ లాగి ఉందును. ఈ దిక్కుమాలిన పని చేసింది కన్నతల్లై కూచుంది కర్మ, ర్మాని!" అని చిదంబరం తలపట్టుకు కూర్చున్నాడు. ఆఫీసరు ముందు ఇంత రెడ్‌హాండెడ్‌గా పట్టుబడిపోతానని అతను జన్మలో అనుకోలేదు. సాంబుగాడి పెళ్ళికి వెళ్ళడంకాదు గాని నిలువునా తన కొంపమునిగిపోయింది. ఓసారి పెళ్ళిపందిట్లో అడుగుపెట్టాక కాలం అనేది ఇక మన చెప్పుచేతల్లో ఉంటుందా! ఏ క్షణానికి ఆ క్షణం రైలెక్కేస్తానని పైపైకి బెదిరించినా అందరు ఫ్రెండ్సుని ఒక్కసారి కలుసుకున్నాక వాళ్ళ కంపెనీ అంత త్వరగా వదిలేది కాదని తన లోలోనిది గుర్తు చేస్తూనే ఉంది. పెళ్ళికి సుముహూర్తం అంటారుగాని అదెప్పుడు జరిగిపోయిందో ఎవడికి జ్ఞాపకం? పేకాటపెట్టారు మందుపార్టీ ఏర్పాటు చేశారు. వాటన్నిటినీ మించి ఎన్ని రాత్రిళ్లూ పగళ్ళూ చెప్పుకున్నా తరగని, ఏ నిర్వచనానికీ అందని, అనుభవించిన వాళ్ళకే తప్ప తెలియని, ఒకే విశ్వవిద్యాలయంలో ఏళ్ళ తరబడి చదువుకుని ఎక్కడెక్కడో ఉద్యోగాల్లో స్థిరపడి ఒకే చోటుకి యిలా చేరుకున్న వయసు వాళ్ళ కలయిక యిది. మనిషి బతికేది దేనికోసం? అని ఆ క్షణంలో వాళ్ళని ఎవర్నయినా అడిగితే "తల్లిదండ్రుల సేవలకి కాదు, ఆలుబిడ్డల పోషణకికాదు. ఇదిగో ఇలాంటి మధురానుభూతులకోసమే!" అని తడుముకోకుండా టక్కున జవాబు చెబుతారు. కాని ఏం లాభం? స్నేహం పీచుమిఠాయి. ఆ అనుభవం తాత్కాలికం! నిత్యం ఉండేది జీవితం. అది ఓ బండరాయి.

"సాబ్ కిసీసే జరూరీ బాతేం కర రహే హైం. ఆప్ థోడ దేర్ ఇంతజార్ కీజియే"

అనే ప్యూన్ రామ్‌లాల్ మాటతో మళ్ళీ ఈ లోకంలోకి వచ్చాడు చిదంబరం. చీఫ్ ప్రాజెక్ట్ మేనేజర్ మన్‌మోహన్‌సిన్హా చాలా మర్యాదస్థుడు. ఈ యూనిట్‌కి వచ్చి ఇంకా రెండు నెలలయినా అవలేదుగాని అప్పుడే హైలీ ఎఫిషెంట్ ఎండ్ డిసిప్లిన్డ్ అని పేరు తెచ్చుకున్నాడు. తనమీద డిసిప్లినరీయాక్షన్ వెంటనే తీసుకోడానికి అవి చాలు. ఆ ఉరిశిక్ష ఏమిటో వెంటనే చెవిని పడక ఎంత ఘోరయాతన ఈ "ఇంతజార్ కర్‌నా?" చెప్పాలంటే ఈ హిందీయే తన కొంప తీసింది. చిదంబరం తల్లి బాలమ్మకి ఆభాష బాగా రావడమే అతన్ని ప్రస్తుతం ఇంతటి చిక్కుస్థితిలో పడెయ్యడానికి మూలకారణం.

మీ తాతగారికి రైల్వేలో ఉద్యోగంకాదు గానీ, నా చిన్నతనమంతా ఇంచుమించు మధ్యప్రదేశ్, బీహారుల్లోనే గడిచింది. మేం ఉండే ప్రాంతాలలో సాధారణంగా హిందీయే మాట్లాడేవారు. మాకూ అదే అలవాటైపోయింది. పెళ్ళయాక యిలా మనవైపు స్థిరపడిపోయానుగాని ఇప్పటికీ మీ నాన్నగారు నాకు తెలుగు సరిగ్గారాదని దెప్పుతూనే ఉంటారు అనేది కొడుకుతో బాలమ్మ.

'మీ ప్రాజెక్ట్ ఏరియాకి వచ్చి అక్కడంతా హిందీయే అన్నావు కదా- నాలుగు రోజులుండి, అందరిళ్ళకి వెళ్ళి కరువుతీరా మళ్ళీ ఆ ముక్కలు మాట్లాడాలనుందిరా చిదంబరం! అంతేకాదు. నువ్వెంతచెప్పినా కోడలికి ఆభాషరాలేదనీ, నలుగురితో తిరగలేకపోతోందనీ గొడవ పెడుతున్నావుటగా! నెమ్మదిగా చెప్పుకోవాలిగాని గుర్రైరజేస్తే ఎలా? నేవచ్చిమప్పుతానుగా! సూర్యానికికూడా పెళ్ళై వెళ్ళిపోయాక నాకు బొత్తిగా తోచడంలేదు. నువ్వేం శెలవు పెట్టుకువచ్చి నన్ను తీసికెళ్ళక్కర్లేదు. అటూళ్ళన్నీ నాకు కొట్టినపిండే ఎప్పుడు రమ్మన్నావు?' అని కొడుక్కి రాసింది. అమ్మని రమ్మని రాద్దా

మనే అనుకుంటున్నారు. అలా రోజులుగడిచి పోయాయి. ఇంతలో తప్పనిసరై తలవని తలంపుగా పొంబుగాడి పెళ్ళికెళ్ళవలసి వచ్చింది. ఎన్నాళ్ళకోదొరికిన ఆ తీయని అనుభవం మెకంలో శంవు పొం గించవలసి వచ్చింది.

వస్తూనే గుమ్మంలోనే తల్లిని చూసి తెల్ల బోయాడు చిదంబరం! 'తీరా నేను వచ్చే వరికి ఎక్కడికిరా వెళ్ళేకావ్? పోన్లే, నా కొడుకువి కాదూ నువ్వు, నేనేం రాసి రైలె క్కావా. నువ్వేం చెప్పి చక్కె కొట్టడా నికో అంటూ నోరు విప్పింది. ఎక్స్‌ప్రెస్ రైలు ఆవులావికయావాలోపల అం రం గొలు సూస్తా, బయటవచ్చుబండాలు ప చేస్తాయి. కాని కాలమ్మగారి వాక్ప్రవాహ అరికట్టే సంరసంమాత్రం ఇకమూందుకని ఎట్టబడాలి.

'ఎవరో స్నేహితుడి ళ్ళికని పిలిచారు, వెళ్ళిన వాడివి ఏదో లగ్నానికి హాజరయ్యాననిపించి వెంటనే తిరుగు రైల్లో వచ్చేస్తావ ఏకంగా మేడ కొట్టినట్లు అక్కడ వా రోజులు కైటాయిస్తావా? వయసయితే చ్చి పెళ్ళా మయితే కాపరానికి వచ్చిందిగా, నీ కేం కార్యత అన్నది వంటపట్టినట్లు దే? మన వాళ్ళు అంటూ మాటవరసకై ఒక్క కుటుంబం కనుచూపుమేరలో ు. వీళ్ళు మాట్లాడే ఒక్కమాక్క అయినా తనకిఅర్థం కాకుండా బిక్కు బిక్కుమని పొం నిన్న మొన్నటి వసిపిల్ల ఆకోడలు అదవి మంతా ఒక్కో ఎలా గడు పుతుందను కున్నావ్... అమకోకు నానేనొచ్చి ... వరిపోయిందిగా వి...' ఇంతకీ కాలమ్మ కోడలితో వాలుగు గ కల మధ్య గడిపింది బహు తక్కువ వరు రు పిల్లలు ఉత్తూరూ ఉన్న సొంత యింట్లో నే, మధ్యా హ్నం మాడు దాటాక ఎట్టి ప స్థితిలోనూ అవిడ కాలుపెట్టదు. ఇంతదూ ం వచ్చాక తన చిన్నప్పటి భాష తెలిసిన మొహాలు వాలుగూ చుట్టుపక్కల కనిపిం క ఇక అవిడ్ని ఆపటం ఎవరితరం?

మొహమాటాలా ముందు రిచయాలు కాలమ్మ ఎరగని విషయాలు వ న మధ్యా హ్న మే మన్‌మోహన్ సిన్హాగా తలుపు తట్టింది. అంతకుముందు అక్కడి మేమ్ లందరూ రావుబాబు శ్రీమతిజీ అంద మైన కళ్ళకి ఆకర్షితులైనా అవిడ నోటంట ఒక్కముక్క ఊడిపడదు పోసీ ఆమాపుల్లో అయినా మడుచుకుపోయే స్వభావమేగాని స్నేహభావం వెతికినా గోచరించక ఎక్కడి వాళ్ళు అక్కడే ఉండిపోవలసి వచ్చేది. బాగా ముందుకి తన్నుకు వచ్చిన పలు వరుసా, నేరేడు పండు రంగు మైదాయా, కాలమ్మనిచూసిన వాళ్ళకి మొదట్లో కొంచెం జంకు కలిగించినా, అనర్గళంగా వాళ్ళ భాషలోమాటాడ్డం,అన్నిటినిమించి ఆకలుపు గోరుతనంవాళ్ళందర్నీ ఆనందాశ్చర్యాలలో ముంచితేల్చాయి.

"ఆ సిన్హావో ఎవడో నీకు పెద్దాపీసరు అయి ఉండొచ్చుగాని నాకేం భయం, నా నోటికి దేనికని అడ్డు? ఇంతకీ వాళ్ళంవరూ నన్ను ఎంతగానెత్తిమీద పెట్టుకున్నారో... మొగుళ్ళ ఉద్యోగాల కోసం పాపం ఇంతింత దూరం వచ్చారుగాని వీళ్ళకి అన్నీ అప్పుడే కాచి వడపొయ్యడానికి ఏమంత వయసుందని? అదిగాక మన వంటలుఅంటే పడి చస్తారు. చేసి చూపిస్తే ఎంత తేలికో అని గుడ్లు తేలేస్తారు. ఇడ్లీ చేసి యిచ్చాను. పెసరట్టు నేర్పేను. చక్రపొంగలి బబ్బట్లూ చేసి పంపాలి ఇవాళో రేపో...అన్నట్టు మీ సిన్హా తండ్రికికూడా డయబెటీస్ ఉంది టగా...నాకూ మొదట్లో కొంచెం సుగరు ఉండేదని పెండరాడే రోజూ ఇంత కాకర రసం తాగితే యిట్టే తగ్గిపోయిందని చెవితే వాళ్ళెంత ఆశ్చర్యపొడమో..."

"అయ్యో అమ్మా, చేజేతులా నీకొడుకు భవిష్యత్తు నాశనం చేశావు కదే!" అని జుత్తు పీక్కున్నాడు చిదంబరం. ఇంకా తను కన్‌ఫర్మ్ కాలేదు గనక వరసగా ఎక్కువరోజులు ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ శలవు ఇవ్వరు. పెళ్ళికంటే శలవు ఇవ్వరవి, తల్లికి డయబెటీస్ ముదిరిపోయిందని బొంకి శలవు పెట్టి వెళ్ళాడు తను. తీరా అక్కడ చిక్కుపడిపోయాక "హార్ట్ ఎటాక్ వచ్చి తల్లి హాస్పిటలైజ్ అయిందని ఎక్స్‌ప్రెస్ టెలిగ్రాం కొట్టడమే కాక, ఓ మెడికల్ సర్టిఫికెట్ జోడించి వేరే కవరు కూడా వ్రాశాడు. ఈ దేశంలో కన్నతల్లి ఉపయోగం యింతకన్న ఎక్కువగా ఏముంది! అదే 'చావు ముఖాన ఉన్న తల్లి' యిక్కడ ప్రత్యక్షమై, అలసటా ఆ పూ లేకుండా ఎక్కిన గుమ్మం ఎక్కకుండా, చెప్పిన కబురు చెప్పదని చిదంబరం యేం కలగన్నాడా! ఈ నేరానికి తనకి మరీ తక్కువ శిక్ష "అగ్ని గుండాలు"కి బదిలీ.

"సాబ్‌నే బులాయా" అనే రామ్‌లాల్ పిలుపుతో ఉల్లిపడి, దడదడలాడే గుండెతో లోపలికి వెళ్ళేడు చిదంబరం. ముఖానికి అడ్డు పెట్టుకున్న హిందీ డెయిలీ పక్కకి తొలగించి చిదంబరం కళ్ళలోకి చూస్తూ పకపక నవ్వేశాడు సిన్హా. "సారీ ఫర్ ది డికే" అంటూ ఆ తర్వాత అతను చెప్పిన మాటల్లో ఏ ఒక్క అక్షరం అతను జన్మంతా మరచి పోలేడు

"వెనక నేను సీనియర్ ఇంజనీర్‌గా ఉన్నప్పుడు యిలాంటి అవస్థలోనే పడ్డాను. రావు బాబు! అది గుర్తొచ్చి నాకునవ్వాగడం లేదు. ఓ సారి లక్నోలో వరసగా ఓ వారం రోజుల పాటు వరసగా పాత బెంగాలీ సిని మాలు వేశారు ఆ యిష్టానికి తట్టుకోలేక నేనూ నిరుపమా ఉండిపోయాం ఇలాగే నేనూ దొంగ టెలిగ్రాము యిచ్చాను, శలవు దరఖాస్తు చేస్తూ మా పితాజీకి యాక్సిడెంట్ అయిందని. మేం వస్తున్నప్పుడు ఆ రైల్లోనే మా బాస్ ఎక్కాడు. పితాజీకి ఏమయిందని పరామర్శ చేశాడు. "ఈయన ఇలా స్కూటర్ మీద వెళుతున్నారండి, అప్పుడే మలుపు తిరిగి వస్తున్న ఎద్దుబండి గుద్దేసింది. ఇంకానయం కుడి చెయ్యి ఎగిరి పోను" అని కల్పించి చెప్పాను. మా నిరుపమకి అంతా హడావిడిరకం. పైగా పుట్టెడు చెవుడు, నేను చెప్పిందేదోవినిపించుకోకుండా ఏదో యాక్సిడెంట్ గురించే కదా చెబుతున్నానని తనూ మధ్యలో కలిపించుకొని 'అవునండీ, మా మామాజీకి తగిలింది మామూలు దెబ్బ, ఎడమకాలు ఇంచుమించు పచ్చడైంది. ఇంకా మా అదృష్టం కొద్దీ బతికారు. ఆయన వెళుతున్న రిక్షాని ఎదురుగా వస్తూన్న కారు డాష్ యిస్తే ఏమౌతుంది మరి?" అని చెబుతుంటే బాస్ తెల్లబోయిచూస్తూంటే, నాకు నవ్వాగలేదుఇలాగే. విషయం పోల్చి ఆయనా మాతో శ్రుతి కలిపాడనుకోండి ఇలాటివి మామూలే. అంటూ చిదంబరం నుంచి అందిన ఉత్తరం అతని ముందే చించేస్తూ 'రూల్సు అనేవి పేరుకి ఉంటాయి. వాటి ముందు ఫూల్సు కాకుండా మనం జాగ్రత్త పడాలి. సంతకాలుచేసిన ఉత్తరాలెందుకు టెలిగ్రాములే క్షేమం' అని ముగించాడు.